

Täysistunto

Tiistai 29.3.2022 klo 14.00—21.30

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2021 vp

Lakialoite LA 20, 86/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 3/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.17 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kun mietintöä ei tässä nyt esitellä, niin mennäänpä sitten suoraan asiaan. Puolitoista vaalikautta ja kahdesti yli sata allekirjoitusta kerännyt lakialoite on nyt tämän hallituksen toimesta niin sanotusti maalissa. Nyt eduskunta on näyttänyt oman tahtotilansa — yli puoluerajojen olemme halunneet tätä, ja nyt se meillä on valiokunnan käsittelyn toimesta. Ja lausuntoja antaneet valiokunnat ovat tehneet hyvää työtä ja rohkaisseet valiokuntaa pitäytymään siinä näkemyksessään, että maksuhäiriömerkintä poistuu kuukauden kuluessa velan maksusta. Siitä voimme olla kaikki hyvillämme.

Me ollaan sen tiedon varassa, että Ruotsissa tämä on lisännyt työllisyyttä. Ja kannattaa huomioda, että ehkä tämäkin osaltaan on sitä, että tämä hallitus ja me olemme tällä esityksellä, kun tämä laki tulee voimaan, edistämässä tässä maassa työllisyyttä. Siitä ei ole puhuttu niin paljon kuin pitäisi puhua, mutta täytyy sanoa, että tämä lisää myös yrittäjyyttä. Tämä on erityisen tärkeä pk-sektorin yrityksille ja varsinkin niille pienyrittäjille, jotka toiminnalla ovat olleet siinä tilassa, että olisi ollut innovatiivisia mahdollisuuksia kehittää yritystoimintaa ja lisätä työllisyyttä sitä kautta, mutta maksuhäiriömerkintä on ollut se raskas tekijä.

Kaikki me tiedämme, kuinka iso sulkeva osa yhteiskunnan toiminnoista on maksuhäiriömerkinnällä. Se sulkee ihmisen pois normiyhteiskunnasta, ja sen takia tämä on yksilön kannalta erityisen tärkeä mietintö, joka nyt tulee sitten toivottavasti hyväksytyksi.

Joitakin asioita, mitä kansanedustajien yhteisessä lakialoitteessa oli, valiokunta ei ole huomionnut. Ja pettymykseksi voin todeta, että yksi on juuri se osa, että ulosottomiehet eivät joudu ilmoittamaan, koska velka on maksettu. Siellä mietinnössä on todettu, että se lisäisi työtaakkaa ulosottotoiminnoissa niin paljon, että resurssit eivät riitä. Mutta samalla kertoo mietinnössä todetaan, että jos velallinen edellyttää ja pyytää ulosottomiehen ilmoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

tamaan luottorekisteriin, että velka on maksettu, niin se täytyy tehdä. Kyllä minä nyt uskon siihen, että varmasti kaikki velalliset haluavat edellyttää, että heidän velkansa poistuu. Tästä olen vähän harmissani — mietintö olisi voinut suoraan edellyttää, että ulosottoviranomaisen pitää ilmoittaa luottorekisteriin, että velka on maksettu. Ei se työmäärä siitä pienene, miten mietinnössä kuvataan, että siitä joudutaan niin monta selvitystä tekemään.

No, asioita voi aina korjata, ja tämän osalta toivonkin, että jos teemme lausumaehdotuksen tämän osalta, että jotain vielä voidaan tehdä, samoin kuin sen osalta, että ne ihmiset, jotka ovat jo kaksi vuotta sitten maksaneet velkansa, eivät tämän lain voimaan tullessa saa merkintäänsä poistettua. Luottorekistereillä on erittäin hyvät tiedostot, siellä ei tarvitse mitään ohjelmistoratkaisuja enää tehdä vaan poistaa ne ihmiset sieltä rekisteristä ja ilmoittaa, että heillä ei ole luottohäiriömerkintöjä. Se on toinen kriittinen kohta, minkä haluan nostaa esille, että ei siellä tarvitse tehdä ohjelmistomuutoksia. Jos ihminen on kaksi vuotta sitten jo maksanut velkansa pois, niin ei hänen tarvitse enää puolta vuotta kitkutella siellä rekisterissä, kun hänet voidaan poistaa sieltä pois. Ja en tiedä — mietintö on tältä osin yksimielinen, mutta toivoisin, että jos sitten viimeisessä käsittelyssä tehdään lausumaehdotus tähän, että heidän osalta, jotka ovat jo ennen lain voimaantuloa velkansa maksaneet, tahti voitaisiin ottaa niin, että heidät heti poistetaan sieltä rekisteristä. Siellä on ihmisiä, jotka ovat todellakin jo vuosi, kaksi sitten velkansa suorittaneet.

Mutta arvoisa puhemies, on pakko kiittää valiokuntaa, ministeriä ja erityisesti hallitusohjelmaa, jossa rohkeasti otimme kantaa. Meillä oli selkärankaa viedä tämä asia maaliin ilman, että me otamme samassa yhteydessä positiivisen luottorekisterin tähän, että se ei ole jarruttamassa, vaan haimme ratkaisun, jolla poistetaan tämä yksi kohtuuton yksityisen ihmisen ja yrittäjän kohdalla yhteiskunnasta sysäävä maksuhäiriömerkintä, joka on näille rekisterinpitäjille bisnes — eivät he tee tätä hyvästä sydäimestään. Mutta kiitoksia vielä keran valiokunnalle hyvästä mietinnöstä, pienillä huomautuksilla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi poissa, edustaja Hyrkkö poissa. — Edustaja Said Ahmed, olkaa hyvä.

19.24 Suldaan Said Ahmed vas: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme yhtä tämän kauden tärkeimmistä lakimuutoksista, joka tulee vaikuttamaan konkreettisesti monen ihmisen arkeen. Aiemmin, kun ihminen on saanut maksuhäiriömerkinnän ja sitten maksanut velkansa, on merkintä pysynyt ihmisen tiedoissa jopa vuosien ajan. Tämä merkintä on voinut vaikuttaa moneen arkiseen asiaan ja esimerkiksi estää vuokra-asunnon, lainan tai jopa työpaikan saamisen. Tilanne on ollut kohtuuton.

Nyt hallitus ja vasemmistoliiton Jari Myllykoski esittävät, että jatkossa maksuhäiriömerkintä poistuu jo yhden kuukauden kuluttua siitä, kun velka on maksettu. Tämän myötä ihmisen on mahdollisuus saada ote hyvästä arjesta ja elää hyvää elämää ilman jo hoidettujen velkojen aiheuttamia vaikeuksia. Kiitän hallitusta ja Jari Myllykoskea tärkeästä muutoksesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand, var vänlig.

19.26 Joakim Strand r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Vihdoinkin, äntligen, olemme näin pitkällä tämän asian kanssa. Tässä ovat niin monet hyvät kollegat oikeastaan kaikista puolueista olleet mukana jo viime kaudella, kun kerättiin yli 100 nimeä, ja jälleen sama

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

reissu tällä kertaa, ja nyt, kiitos hallitusohjelman ja hyvän työn myös ministeriössä, ollaan tässä pisteessä.

Itse olin oikeastaan koko opiskeluajan yhden pankin lakiosastolla töissä ja näin hyvin läheltä myös tätä perintäpuolta. Tänä päivänä taitaa olla jopa yli 400 000 ihmistä, joilla on nämä maksuhäiriömerkinnät, ja se, että niissä rekistereissä roikutaan vuositolkulla, vaikka itse velka on suoritettu, on mielestäni aivan käsittämätöntä ja täysin vierasta yleiselle oikeustajulle.

Att det har varit möjligt att hänga kvar i registret till och med i flera år även i fall där skulden är betald strider solklart mot allmän rättsuppfattning, och därför är det fantastiskt att vi har kommit så här långt. Det är ofta ekonomiska bekymmer på ett personligt och privat plan som också sedan leder till andra typer av oroligheter i privatlivet: missbruk, utanförskap och försvårad näringsverksamhet.

Tässä on niin paljon negatiivisia vaikutuksia ollut ihan henkilötasolla, mutta kuten kollega hyvin totesi äsken, niin on myös elinkeinoelämän ja yrittäjyyden näkökulmasta äärimmäisen tärkeää, että päästään näistä eroon ja saadaan se uusi mahdollisuus aloittaa ikään kuin alusta silloin, kun velka todistettavasti on suoritettu. Aivan mahtavaa, että ollaan näin pitkälle päästy, ja haluan erityisesti kiittää myös talousvaliokunnan kollegoita: saatiin hyvää vauhtia valmisteluun sen meidän pontemme ja lausumamme kautta.

Jag vill särskilt tacka också kollegerna i ekonomiutskottet. Vi fick via våra skrivningar extra fart på beredningen, och det var extra bra att vi inte kopplade ihop det här med det positiva kreditregistret, som i sig har många goda sidor men där beredningen är betydligt långsammare och ännu kommer att ta en lång tid.

Elikkä olen myös sitä mieltä, että oli järkevää pitää nämä erillään, ja hyvä, että me saatiin ne sillä tavalla splitattua, ettei tarvitse jäädä odottamaan sitä positiivisen luottorekisterin valmistelua. Siinäkin on monta hyvää puolta, mutta se olisi vienyt liian pitkän ajan, koska tämä uudistus, mistä nyt puhutaan vihdoinkin, olisi tullut tehdä varmaan kymmenen vuotta sitten.

Jag skulle säga att redan för tio år sedan borde man ha gjort det här.

Mutta nyt ollaan tässä pisteessä, ja hyvä niin. Kiitos kaikille kollegoille yli puoluerajojen erinomaisesta yhteistyöstä.

Tack för utmärkt samarbete, ärade talman.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

19.28 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että tämä laki nyt etenee. Tälle on varmasti ollut tarvetta. Sen todistavat useat tähän asiaan liittyvät suuren kannatuksen saaneet lakialoitteet, joista aiemmin jo tässä mainittiinkin. On selvää, että tätä luottohäiriömerkintöjen tilannetta on täytynyt parantaa. Ei voi olla niin, että luottohäiriöiden merkinnässä on epä johdonmukaisuutta ja epätasapuolisuutta eri tilanteissa. Ylipäänsä luottohäiriö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

riömerkintä on erittäin vaikuttava asia yksilön elämässä, ja sitä ei pitäisi käyttää minkäänlaisena mielivaltaisena rangaistuksena, vaan sen pitäisi poistua heti kun velka on suoritettu, ja tämä laki vie tätä asiaa oikeaan suuntaan, mikä on positiivista.

Sivuseikkana tässä laissa on kuitenkin tuo, että ulosoton uudistuksen kokonaiskustannuksia ei tässä mallissa tuettaisi valtion taholta täysmääräisesti, mikä tuodaan esille perussuomalaisten valiokuntaryhmän tekemässä vastalauseen lausumaehdotuksessa, ja tuenkin tätä täysmääräistä huomioimista. Hyvää hallintotapaa on se, että kun jokin velvoite, oli se vaikka mieluisakin velvoite, asetetaan hallinnolle, niin valtion pitäisi osoittaa siihen tarvittavat määrärahat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Werning poissa. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

19.30 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtaja Leena Meri olisi täällä paikalla tällä hetkellä, mutta hän on nyt median haastattelussa eikä sen takia päässyt paikalle. — Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luottotietolakeja, maksupalvelulakeja ja rikosrekisterilakeja. On hyvä saada lait vastaamaan Euroopan unionin yhteistä yleistä tietosuojasetusta, mutta itseäni koskettavat eniten muutokset luottotietolakiin ja vielä tarkemmin maksuhäiriötietojen säilytysaikoja koskevat edistysaskeleet.

Esityksessä ehdotetaan maksuhäiriömerkinnän poistumista rekisteristä kuukauden kuluessa siitä hetkestä, kun merkinnän perusteena ollut maksu on kuitattu. Tällä hetkellä merkintä säilyy luottorekisterissä yleensä kolme vuotta, vaikka merkinnän aiheuttanut lasku kuluineen päivineen olisi jo maksettu. Tämä lakiesitys on oikeudenmukaisuuden voitto, ja olen äärimmäisen tyytyväinen, että monien pitkään odottama muutos vihdoinkin toteutuu.

Meillä täällä eduskunnassa on monia — muutamia edustajia paikallakin — jotka ovat hyvin paljon ajaneet tämäntyyppisiä asioita, että olisi oikeudenmukainen kohtelu myös ulosottovelallisilla, muun muassa Myllykoski ja Strand. Olen myös itse laatinut edustajavuosiensa aikana lukuisia valtiopäivätoimia tämän asian suhteen.

Yli 400 000 suomalaisella on maksuhäiriömerkintä — määrä on valtava — joten kyseessä on suurta joukkoa koskettava päätös. Maksuhäiriömerkintä on kuin huonomman kansalaisen leima, joka vaikeuttaa elämää monin tavoin. Merkintä heikentää mahdollisuuksia saada esimerkiksi vuokra-asunto ja kotivakuutus. Myös puhelinliittymän avaaminen tai muiden elämän kannalta tarpeellisten sopimusten teko voi tyssätä maksuhäiriömerkintään. Jopa työpaikan saaminen voi vaikeutua, ja lainan saanti on kiven alla. Vaikutukset arkeen ovat suuret.

Nyt kun vihdoinkin ja viimein erityisesti velkansa maksaneille mutta maksuhäiriömerkinnän kanssa tuskaileville suomalaisille ollaan saamassa aikaan suuri helpotus, niin en kuitenkaan niele purematta sitä ratkaisua, että luottotietolain 18 ja 28 §:ää koskevat muutokset tulisivat voimaan kuusi kuukautta myöhemmin kuin muut lakimuutokset. Monet suomalaiset ovat taistelleet vuosia maksaakseen velkansa kunnialla, eikä ole heitä kohtaan oikein, että armahdusta lykätään puolella vuodella. Lykkäystä on perusteltu muutostarpeilla, joita aiheutuu muun muassa luottotietotoiminnan harjoittajien tietojärjestelmien päivittämisestä tilanteen tasalle.

Arvoisa puhemies! Kyllä herran vuonna 2022 pitää olla keinot käytännön asioiden järjestämiseksi niin, että kaikki ehdotetut lakimuutokset astuvat voimaan pikimmiten ilman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

viivytyksiä. En malta uskoa, etteivät kalliit tietojärjestelmät taivu tarvittaviin muutoksiin nopeammin, jos tahtoa vain löytyy.

Ulosottolaitokselle ja muille toimijoille on myös järjestettävä riittävät resurssit hoitaa kaikki esityksen mukanaan tuomat velvoitteet tehokkaasti maaliin ilman viivytyksiä. Tämän pointin perussuomalaiset nostivat esille vastalauseessaan lakivaliokunnan mietintöön. Kannatan, totta kai, sitä.

Pari sanaa vielä yleensä maksuvaikeuksissa olevien vapaakuukausista: Niitä voidaan myöntää käsittääkseni edelleen, mutta kysymys kuuluu: Jos tämä on ulosoton harkinnassa ja ulosottomiesten palkkaus on edelleen sidoksissa tähän, kuinka paljon saadaan ulosmitattua, niin tässä on ongelma. Siinä on ongelma. Jääkö se sitten hyvästä tahdosta kiinni, kun puntarissa on myös oma palkka? Tämä on yksi sellainen asia, mikä pitäisi myös ratkaista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

19.34 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Itse olen myös hyvin tyytyväinen, että hallitus on antanut tästä nyt esityksen ja ollaan tässä vaiheessa. Itse viime kaudella olin lakivaliokunnassa ja itse allekirjoitin myös tämän lakialoitteen, jossa edustaja Myllykoskin oli aktiivinen, ja muistan, että valiokunnassa usein peräsin niin oikeusministeri Lindströmiltä kuin Häkkäseltä toimia tämän asian eteen, mutta silloin tuntui kuin olisi narulla työntänyt eteenpäin, mutta hienoa, että nyt tästä oli hallitusohjelmakirjaus ja nyt hallitus puuttuu tähän ja on toteuttanut tämän.

Tämä on tärkeää, että kun ihminen on maksanut velkansa, merkintä poistuu mahdollisimman pian, koska tällä hetkellä se kummittelee useilla ihmisillä hyvin pitkään, ja usein myös aika inhimillisistä syistä on saattanut tulla tämä merkintä, ja se vaikeuttaa hyvin konkreettisesti ja vaikeasti elämän ihan perusasioita. Eli tässä suhteessa on äärettömän tärkeää, että tämä uudistus nyt toteutetaan.

Kuitenkin on selvää, että me tarvitaan jollain tavalla myös kokonaisuudistus, mikä koskee näitten velallisten tilannetta. Monet ihmiset ovat turvautuneet erilaisiin kulutusluottoihin ja pikavippeihin, ja täällä on paljon keskusteltu niin koko ulosottojärjestelmästä kuin myös näistä koroista. Itse kun julkaisin sosiaaliseen mediaan tiedon tästä hallituksen esityksestä, sain lukuisia viestejä ihmisiltä siitä, että ongelma on se, että kun on paljon pieniä velkoja eri paikkoihin, niin ne kasvavat korkoa ja niitä ei saa millään tavalla yhdistettyä ja ei saa asioita hoidettua. Eli kyllä me tarvitaan vielä neuvontaa ja ohjausta, ja tätä kokonaisuutta on katsottava niin, että ihmiset eivät joudu siihen velkakierteeseen, josta eivät pääse pois.

Hyvää on myös se, että tämä hallitushan on puuttunut näihin kohtuuttomiin korkoihin ja niitä on pystytty madaltamaan. Tätä työtä pitää jatkaa.

Tämä on nyt oikeansuuntainen ensi askel, kohdistuen niihin ihmisiin, jotka ovat saaneet velan hoidettua. On oikeudenmukaista, että tämä merkintä, joka vaikeuttaa elämää, poistuu mahdollisimman pian, mutta me tarvitaan vielä koko järjestelmän tasolla muutoksia, ja niin, että me voidaan ehkäistä, että ihmiset eivät ajaudu näihin ongelmiin, ja korjata tätä koko järjestelmää, mikä perustuu aika huonolla tavalla usein heikommassa asemassa oleviin, hyvin vaikeassa tilanteessa oleviin ihmisiin, jotka ovat turvautuneet tähän. Meitä lainsäätäjiä tarvitaan myös heidän oikeuksiensa vahvistamiseen, koska tällä hetkellä tämä tilanne on kuitenkin kestävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

19.37 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Vuonna 2019 laaditussa hallitusohjelmassa on paljon hyvää, mutta aina hyvät päätökset ja uudistukset eivät saa kovin paljon huomiota mediassa ja muussa viestinnässä. Olennaisempaa tietysti onkin se, että ne näkyvät ihmisten arjessa eri puolilla Suomea, niin kuin tämä uudistus, josta nyt puhumme. Yksi tärkeä hallitusohjelmaan sovittu kirjaus oli se, että lyhennetään maksuhäiriömerkintöjen kestoaikaa. Nyt tämä tosiaan toteutetaan, ja kiitoksen ansaitsevat myös kaikki ne kansanedustajat, jotka ovat vuosien aikana tätä asiaa pyrkineet eri tavoin ja monin tavoin edistämään.

Hallituksen esityksen myötä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaika luottotietorekisterissä lyhenee yhteen kuukauteen siitä, kun velka on maksettu. Nykyisellään nämä merkinnät ovat yleensä voimassa vähintään kaksi vuotta. Lakivaliokunta mietinnössään toteaa, että merkintöjen säilytysajat lyhenevät merkittävästi. Maksuhäiriöisten suomalaisten lukumäärä on kasvanut huomattavasti viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuoden 2021 lopussa heitä oli Asiakastiedon mukaan jo 389 300 henkilöä. Näiden häiriötietojen poistuminen nykyistä nopeammin on erinomainen asia, mutta niin kuin tässä keskustelussa on hyvin tuotu jo esiin, tarvitaan paljon myös muita toimia, joilla helpotetaan ihmisten talouden hallintaa. Olennaista on tietysti pyrkiä ennaltaehkäisemään sitä, että näitä häiriömerkintöjä edes syntyisi.

Suomen Pankki on toistuvasti ilmaissut huolensa muun muassa kotitalouksien ylivelkaantumisesta. Pankki on todennut, että suuri velkaantuneisuus voi pahentaa talouden syöksykierrettä. Esimerkiksi juuri nämä erilaiset pikavipit, niiden markkinointi ja korot tarvitsevat hillintää. Myös taloustaitojen opetusta, johon äskeisessä koulutuskeskustelussa viitattiin, tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Samalla, kun tämä hyvä uudistus nyt toteutetaan, haluan myöskin kannustaa hallitusta toteuttamaan toisen hallitusohjelmaan kirjatun hyvän päätöksen. Siellä ohjelmassa todetaan, että sosiaalinen luototus otetaan käyttöön koko maassa vaalikauden aikana.

Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista ja edistää ihmisen itsenäistä suoriutumista, kykyä hallita omaa talouttaan. Kunta voi tällä hetkellä myöntää sosiaalisen luoton henkilölle, jolla ei esimerkiksi pienituloisuutensa vuoksi ole mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa muilla tavoin. Sosiaalista luottoa voidaan myöntää esimerkiksi talouden tasapainottamiseen tai velkakierteen katkaisemiseen. Sen avulla moni on päässyt pois velkaantumisen kierteestä ja myöskin eroon maksuhäiriömerkinnästä, saanut tällä tavalla elämänsä vakaammalle pohjalle. Tällä hetkellä suomalaiset ovat eri asemassa sen suhteen, tarjoaako oma kunta mahdollisuutta sosiaaliseen luottoon, ja tämän vuoksi hallitusohjelmaan kirjattu sosiaalisen luototuksen valtakunnallistaminen olisi hyvä ja tärkeä tehdä ripeästi.

Mutta tässä vaiheessa kiitan tästä hallituksen esityksestä ja lakivaliokuntaa hyvästä mietinnöstä, johon myöskin tätä kritiikkiä voi kohdistaa. Ja niin kuin tässä on todettu keskustelussa, tämä on hyvä alku ja tästä on hyvä jatkaa työtä ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

19.41 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Muutama sananen tästä lakivaliokunnan mietinnöstä:

Ensinnä on tietysti selvää, että tämä muutos, jossa maksuhäiriömerkintä poistuu silloin, kun velka on maksettu, on hyvä asia, mutta kovin usein meillä annetaan näitä hallituksen esityksiä mutta sitten ei luvata sitä täysimääräistä rahoitusta. Tässä, esimerkiksi kuulemisissa ja niin kuin valiokunnan mietinnössä lukee, Ulosottolaitos katsoo, että he eivät tällä hetkellä selviä omassa kuormittuneessa tilanteessansa ilman lisärahoitusta, ja kuten hyvin tiedämme, niin tässä salissa on moneen otteeseen lakivaliokunta tuonut esiin sen, että meidän oikeudenhoidon ala kokonaisuudessaan on kroonisesti alirahoitettu, ja jos me lisäämme tällaisia esityksiä, niin reilua olisi kyllä, että myös tämä rahoitus lisättäisiin. Ja tästä on kysymys perussuomalaisten vastalauseessa ja lausumaehdotuksessa, jossa vaaditaan täysimääräistä rahoitusta sinne Ulosottolaitokselle, koska jotta ne voidaan nimenomaan siinä 30 päivän sisällä poistaa, niin silloin näiden pitää pystyä myös palvelemaan, ja tältä osin toivoisin, että ehkä tämä sali vielä pohtii tätä asiaa, että pitäisikö tämä tuoda tänne lausumaan.

Sitten toinen kysymys, jonka nostimme omassa vastalauseessamme, on se, että nythän täällä liiketoimintakieltorekisterin osalta tilanne muuttuu siten, että näissä yritysrekistereissä ei enää näy liiketoimintakiellot silloin, kun ne ovat päättyneet, ja tältä osin valiokunnan kuulemisissa nousi esiin huoli harmaan talouden torjunnasta ja talousrikollisuudesta, joka on kaikkien yhteinen asia, ja siltä osin toivoimme tällaista lausumaa, jossa edellytettäisiin liiketoimintarekisteriä koskevan säätelyn arviointi, onko se ajantasainen ja riittävä tähän tilanteeseen, kun kuitenkin tiedämme, että talousrikollisuus ja harmaa talous on miljardiluokan asia.

Sitten kolmas asia, jonka haluan nostaa tänne, on, että tämä on tärkeää kuitenkin kytkeä tähän positiiviseen luottorekisteriin, koska se, mitä tässä juuri edustaja — no nyt unohtui hänen nimensä, anteeksi — esitti, että kun tulee pieniä luottoja, esimerkiksi näitä pikavippejä, niin nythän niitä voi ottaa, koska ne eivät kerry mihinkään näkyville, mutta positiivinen luottorekisteri tekee sen, että sinne tulevat kaikki pienimmätkin luotot esiin, ja siltä osin se ehkäisee myös sitä ylivelkaantumista ja sitä, että näitä maksuhäiriömerkintöjä ylipäättänsä tulee — siinä mielessä nämä ovat erittäin tärkeitä, ja valiokunnan yhdessä lausumassa nimenomaan todetaankin, että tämän lain toimivuutta pitää arvioida yhdessä tämän positiivisen luottorekisterin kanssa. Korjattavaa aina on, mutta olemme nähdäkseni menossa tällä hetkellä oikeaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen poissa, edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

19.45 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Tässä on oikeastaan sanottu se kaikki, mikä on, ja perussuomalaisten vastalauseessa on tuotu esille tiettyjä asioita, joita on hyvä huomioda ja pohtia, mutta enemmänkin kuitenkin keskittyisin siihen, että me voisimme sitten laatia yhdessä lausuman siitä, että niitä, jotka ovat jo velkansa maksaneet, ei koskisi tämä kuuden kuukauden siirto. Se turha löysässä hirressä roikkuminen kun ei oman näkemykseni mukaan johdu siitä, etteikö heitä voitaisi heti sieltä järjestelmästä ottaa esille, se ei kestä kyllä kuutta kuukautta, mutta toivottavasti voimme yhteisesti laatia sellaisen lausumaluonnoksen, millä edellytämme sitten eduskunnan tahdon mukaisesti kiirehti-mään sitä, että ne henkilöt, jotka ovat jo velkansa maksaneet ennen tämän lain voimaantu-loa, pääsisivät tästä ikeestä irti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Muilta osin haluan sanoa, että tämä on ollut niin sanottu yhteinen harjoitus. Näissä lakialoitteissa tosiaan on ollut samoja henkilöitä. Tämä ei ole kenenkään yksittäisen kansanedustajan lakialoite, vaan jokaisessa eduskuntaryhmässä on ollut ensimmäinen allekirjoittaja. Se on tärkeää huomioda, että tätä on todellakin viety yhdessä tuumin, ja sen takia tämä on saatu maaliin, ja sitä arvostan todella paljon, että olemme saaneet. Kuten edustaja Elomaakin totesi, nyt on jotakin sellaista hyvää tapahtunut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

19.47 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Todellakin hyvä yhtyä näihin täällä pidettyihin puheenvuoroihin, ja oikeastaan näistä edustaja Myllykosken viimeisistä sanoista ottaisin kopin, eli tämä on viety yhdessä maaliin. Erityiskiitos siitä sinnikkyydestä kuitenkin, kuten täälläkin on mainittu, edustaja Myllykoskelle ja edustaja Strandille myös omalta osaltani ja Rinteen hallitusohjelmalle, johon tämä asia on ensimmäiseksi kirjattu ja siten myös Marinin hallitusohjelmassa nyt toteutettavana hallituksen esityksenä. Tämä tosiaan on viety yhdessä maaliin, mutta on myös osoitus siitä, että ihan pikaisesti nämä kansanedustajien lakialoitteet eivät maaliin asti tule, vaikka enemmistö eduskunnassa olisi allekirjoittanut. Tässäkin yksi hallituskausi hukkui, ja nyt olemme kolme vuotta jo tätäkin hallituskautta tässä tarponeet, kunnes olemme tässä tilanteessa vihdoin.

Ihmiset velkaantuvat hyvin eri syistä ja menettävät sen myötä luottotietojaan ja joutuvat jopa ulosottotoimien piiriin. Ihmiset menettävät luottotietojaan huolimattomuuttaan, osa sairastuttuaan, osa tietämättään ja hyväksikäytetyksi joutuessaan, joskus hyvää hyvyttään esimerkiksi takaamalla jonkun toisen lainoja. Nyt kun tätä ansiokasta aloitetta katson, niin koen hyvin hyväksi sen, että tässä nyt vapautetaan ihmiset tästä ikään kuin toisen luokan kansalaisen leimasta, josta tässä joutuvat luottotiedot menetettyään useita vuosia ihmiset kärsimään. Tosiaan osa onnistuu maksamaan kaiken näistä veloistaan heti välittömästi, mutta siitä huolimatta voivat olla jopa kaksi tai kolme vuottakin luottotiedottomina. Sen vuoksi on hyvä, että korjataan tämä tällainen myöskin ihmisten itsetuntoon vaikuttava asia. Tällä on myös kansanterveydellinen peruste kuten myöskin tämä työllisyysnäkökohta, joka täällä hyvin esille tuotiin.

Sikäli ihmettelen, että nykymaailmassa on mahdollisuus ottaa toisen nimissä toisen tietämättä pikaluottoja hyvin helposti ja herkästi. Sitten sanotaan, että Ulosottolaitoksella ei ole mahdollisuutta tehdä tämmöistä merkintää luottotietojen puhdistumisesta kuukauden sisällä lain voimaan astumisesta vaan että se ottaisi kuusi kuukautta. Tässä on mielestäni kyllä valtava ristiriita, kuinka esimerkiksi sitten kulutusluottoja antavien taholta tämä onnistuu näin nopeasti.

Kannatan sitä edustaja Nurmisenkin esitystä siitä, että tehtäisiin tällainen kokonaisuudistus, jossa pystytään perkaamaan nämä kulutusluottojen jopa rikolliset toiminnat, jotka käyttävät omia perintätoimistojaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja sitten edustaja Strand, olkaa hyvä.

19.50 Joakim Strand r: Ärade talman! Ihan lyhyesti vain otan koppia myös tähän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Edustaja Kymäläinen nosti aika tärkeän periaatteellisen kysymyksen, että mitä näille lakialoitteille oikein tapahtuu, jos on reippaasti yli sata allekirjoittajaa, kansan valitsemaa ihmistä, täällä, ja homma ei etene. Mehän ollaan tätä työnnetty tosiaan kuin narua, niin kuin edustaja Nurminen hyvin totesi, jo siis vuosikausia, ja nyt vihdoinkin aika monipuolisen ja kovan väännön kautta — sekä sisäisesti että hieman ulkoisiakin voimia ja kansalaisaktiivisuuksia ja vaikka mitä — ja kuitenkin aika simppelempi mutta periaatteellisesti tärkeä asia ja laaja tuki, ja silti tällainen vuosikausien vääntö. Että siinä on kyllä pientä tenkkapoota, että miten näitä yli sadan allekirjoituksen lakialoitteita tässä talossa käsitellään.

Itse en myöskään usko tähän... Niin kuin edustaja Elomaa hyvin totesi, niin kyllä ne tietojärjestelmät siihen taipuvat, jos halutaan. Että jos ihminen on käynyt kuussa 50 vuotta sitten ja ollaan digitalisaation edelläkävijöitä ja puhutaan tekoälystä ja muusta, ja sitten eivät muka rekisterit taivu. Sitten pitää laittaa taipumaan ja vaikka sitten lisäresurssien avulla, kuten edustaja Rantanen hyvin totesi tässä. Pyritään vielä yhdessä jollain järkevällä tavalla edistämään ja korjaamaan näitä pieniä viimeisiä juttuja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

19.51 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on ollut hyvää keskustelua, ja itsekin vielä ehkä palaan tähän ajankohtaiseen tilanteeseen siinä, että tällä hetkellä ihmiset ovat hyvin pienellä, ja nyt esimerkiksi, kun tämä Ukrainan sota nostaa hintoja, niin viittaankin vielä niihin lukuisiin viesteihin, mitä itsekkin olen saanut, että tulee lasku ja uhataan, että jos et maksa tähän päivämäärään, niin menevät luottotiedot, ja samaan aikaan me tiedetään, että meillä on satojatuhansia terveydenhuollon asiakasmaksuja rästissä ja ulosoton puolella. Eli täytyy kuitenkin ymmärtää tämä pienituloisten ahdinko, ja mitä nyt tapahtuu maailmassa ja mitä tämä hintojen nousu tekee meidän ostovoimalle, ja siinäkin mielessä on tärkeää, että me saadaan korjattua näitä räikeimpiä epäkohtia.

Mutta edelleen sanon, että tämä on pieni askel, ja me tarvitaan tämän koko kokonaisuuden pohtiminen ja uudelleenrakentaminen niin, että se ei ole niin markkinaperusteinen, jossa hyväksikäytetään monia ahdingossa olevia pienituloisia, ja sen takia tähän puuttuminen on äärettömän tärkeää. Tämä on meidän lainsäätäjien tehtävä, ja hyvä, että nyt tämä asia menee eteenpäin. Jatketaan tulevaisuudessakin yhdessä näiden asioiden eteenpäinviemistä, niin ehkä sitten pian päästään näiden muidenkin asioiden kimppuun. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 109/2021 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.